UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Primvm Codicis Praelectiones / Annotarunt, Alexander Imol. Celsus, Barbatias, Philippus Decius. Matthævs Antonianvs Recensvi

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Satisdando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96035

Visual Library

dere:vt.ff.eod.l.Pomponius.§.recepiſſe.ꝛ.d.l.vnde ſi nerue. ergo iſtud
pactum videtur eſſe ſubſtantiale, ſiue naturale ipſius actus ꝛ ſic tu dicis:
ergo debet totum vitiari:vt.l.j.ff.ſi vſuſfru.pet. Reſpon.non eſt verum:
quia iſtud pactum ponitur ad ampliandum.vnde vitiatur,ꝛ non vitiat:
4 vt.ff.de preca.l.cum precario. ¶ † Item eſt conſiderandum quid eſt di-
cere in magna quantitate. Reſpon.magna ꝛ parua dicitur reſpectu per-
ſonarum ꝛ cauſe:vt not.j.de colla.authentic.quod locum in fin. facit de
legat.ij.l.cum filius.§.heres meus. ¶ Item eſt cõſiderandũ,quid fa-
ciunt iſta verba pro libito voluntatis,quidam ea abſolute intelligũt: vt
ff.de leg.iij.l.fideicõmiſſa.§.quanquã. Alij intelligunt de voluntate non
mera,ſed equa:vt.j.de do.promiſſ.l.iij.per Cyn. nam non videtur quod
aliquid ſubſtantiale poſſit poni in mera voluntate tertij:vt.ff.de reg.iur.
l.in perſonã.§.ꝛ generaliter.ſicut dicimus in vltima volũtate, que dici-
tur eſſe captatoria,quando reſpicit quid interueniſſe cũ. ſecus ſi reſpicit
5 quid extrinſecũ:vt.ff.de here.inſti.l.ſi quis ſempꝛoniũ. ¶ † Ex pꝛedictis
cõcludit ꝙ vltra magnã quantitatem que dicitur arbitrio boni viri,non
extendit ſe iſta poteſtas. Item quod in minima quantitate habet locꝫ
collatio huius poteſtatis.ar.ff.de condit.ꝛ demon.l.quãuis.ſic ergo pro
minima leſione non habet locum reductio.arg.ff.de in integ.reſti.l. ſcio.
ꝛ pro enormi ꝛ maxima ſic. Reſtat dubiũ ſolum de magna leſione, vtrũ
collatio pꝛedicte poteſtatis officiat,ne ratione magne leſionis poſſit pe-
ti reductio,dico autem,ꝙ ſic,ſi eſſet deſignata certa quãtitas,verbi gra-
tia:qꝛ dictũ eſt ꝙ poſſit auferri de iure vnius,ꝛ dare alteri vſqꝫ ad quan-
titatem centum.flore.quod iſta pactio valet:nec dicitur interuenire de-
ceptio.arg.ff.de dona.l.filius.ſi autẽ non eſt ſpecificata quantitas: tunc
6 eſt magis dubium. ¶ † Finaliter autem nõ audeo recedere a dictis pꝛe-
dictorum diſputantium,ꝛ Jo.an. vnde cõcludo ꝙ pro minima vel etiã
non minima,tamen tolerabili leſione non cõpetat reductio. ſed pro enoꝛ-
mi ſic.ſimile habuimus in materia reſtitutionis in integ.§.ſi aduer.vẽd.
7 pign.l.j.ꝛ.ij. ¶ † Sed quid ſi per ſtatutum tollitur petitio reductionis[a]
a ad arbitriũ boni viri:nunquid valet ſtatutum. videtur quod ſic:per not.
in.l.j.§.ſi aduer.liber.in queſtione Jaco.de are.qđ verum credo,niſi do-
lus,vel lata culpa arbitratoris interceſſerit.pꝛobo ex cõiunctione duarũ
legum.ff.eo.l.diem pꝛoferre.§.ſtari.ꝛ.l.non diſtinguemus.§.cum quidã.
8 ꝛ.l.iij.§.eod. ¶ † Ulterius ſciendum eſt quod hec lex eſt in arg.ad id qđ
ſolet queri,ſi fertur ſententia die feriato,ꝛ appelletur, vel appꝛobetur, et
appellatio deferatur,an ſententia confirmetur,ꝛ videtur qđ ſic.ar.not.in
l.§.j.cõmunia vtriuſqꝫ iu. In cõtrarium videtur,ꝙ vbicunqꝫ peccatur in
alio ꝙ̃ in cõſenſu,ſequens cõſenſus non firmat qđ pꝛeceſſit.ꝛ ita hic:nam
b iudex qui tulit ſententiam die feriata[b],peccauit cõtra legem:nec deficit
ſententia rõne conſenſus,ſed ratione tempoꝛis: licet partes potuiſſent a
principio impedimentũ tempoꝛis ſuo conſenſu remouere.arg.pro hoc qđ
not.§.ſi aduer.rem iudi.l.cum ꝛ minores.ꝛ.ff.de appel.l. ſi expreſſim. ſe-
cundum Cyn. ¶ Non ob.l.noſtra,vbi emologatio facit valere quod nõ
valuit:qꝛ imo dico ꝙ hic non erat nullum,ſed erat aptũ cõfirmari p emo-
logationem:aliud eſt ergo aliquid nullum eſſe:vt in.q.Cy.alle. ſed eſt pen-
dere:vt hic.ꝛ ſic nõ ob. ¶ Et cõſidera hic ꝙ tempoꝛe feriato licet iudex
habeat iuriſditionẽ:non tamen habet exercitiũ in iuriſdictione conten-
tioſa.ꝛ illud qđ dico in ferijs,dico etiã pendente dilatione:vt.j.de dila.l.
ſiue pars ſua ergo eius nulla eſt: qꝛ lata ab eo qui carebat exercitio: nec
põt conſenſus partium hoc facere,ꝙ fingatur retro exercitium habuiſſe:
qꝛ nulla lex hoc dicit.ad hoc.ff.de offi.procõ.l.obſeruare.§.ſi. Nõ ob.l.ij.
cõmunia vtriuſqꝫ iudi.qꝛ ibi nõ valet ſententia vt ſentẽtia, ſed qꝛ tranſit
in contractum inter partes:ꝛ ſic non obſt.ꝛ tene menti hanc queſtionẽ.ꝛ
ſic apparet ꝙ dictũ Dy.habet locum etiam in ferijs ad vtilitatẽ homi-
nũ introductis,in quibus conſenſus partium ante factũ operat,ſed non
9 poſt factũ,qđ eſt no.dignũ. ¶ † Ulterius not. in ver.in hac quidem per
c quos ſententia arbitroꝛũ executioni[c] mandetur.ꝛ dicit tex.quod per iu-
dicem rei.non ergo reſpicitur locus arbitrij,ſed foꝛus conuenti,qđ eſt not.
Econtra vero quando petit reductio ad arbitriũ boni viri.dic: vt not.§.
vbi ꝛ apud quẽ.l.ij. ¶ Item no.in ver.ſi autẽ.ꝙ cõtradictio debet noti-
ficari iudici,vel aduerſario:clandeſtina ergo cõtradictio nihil operatur.
10 ¶ † Item no.ex ver.exceptis,cõiuncto princi.l.qđ nudum pactum .nõ
veſtitur iuramento.tota enim lex loquitur in cõpꝛomiſſo facto nudo pa-
cto ſcdm quoſdã:ꝛ tũc hoc accedente iuramento pꝛeſumitur adhuc pactũ
eſſe nudũ:nec aliqua lex dicit ꝙ iuramentũ ſit modus veſtiendi pactum,
metu tamen periurij ſeruandũ eſt pactum:vt hic.hodie tamen iſte verſi.
corrigitur in ſuo caſu per aut. decernit. quia iuramentum iſtud hodie eſt
11 reprobatũ:vt ibi patet. ¶ † Deinde venio ad verſi.licet.hic habes ꝙ li-
bellus in ſcriptis corã arbitro pꝛoducendus eſt. Item habes ꝙ citatio fa-
cta corã arbitro,interrumpit pꝛeſcriptionẽ.ſecus eſſet in mero arbitrato-
re:qꝛ nõ eſt redactus ad inſtar iudicis.vide ar.no.per Inno.extra de iu-
12 reiur.c.quintauallis. ¶ † Ultimo no.in ver.ad hec generaliter. ꝙ con-
feſſiones ꝛ atteſtationes corã arbitro valent,etiam finito compꝛomiſſo.
acta ergo pꝛobatoria non expirant finita inſtantia:qꝛ faciunt perpetuã
fidẽ:ſꝫ acta litis oꝛdinaria bene expirant,niſi ꝙ̃tũ ad interruptionẽ pꝛeſcri-
ptionis:qꝛ in hoc traxerunt ſecum ſuum effectum de preterito: ꝛ ideo ef-
fectus conſummatus nõ ceſſat.§.ver.pꝛecedenti. ¶ Habes etiã hic qđ
licet circa ſententiã requiratur emologatio circa acta:tamen non requi-
ritur,imo valent acta etiam parte cõtradicente,licet enim contradixerit
vna pars in atteſtationibus: tamẽ atteſtationes
valẽt:vt hic.j.de teſti.l. ſi.ꝛ extra de teſti.c.pꝛeſen- a
tata. ¶ Item not.ꝙ iſte verſi.ꝛ pꝛecedens habet
locum in arbitro electo cum pena: quia(vt dixi)
aliud eſt in actis quã in ſententia,quod eſt notan-
13 dum. ¶ † Ultimo quero: nunquid iſta confeſſio
facta coꝛam arbitro habet per omnia vim cõfeſ-
ſionis facte in iudicio? Reſpon. nõ:qꝛ talis con-
feſſio non infamat:vt no.ff.de infa.l.quid ergo.§.
ex compꝛomiſſo licet ergo coꝛam arbitro quis cõ-
fiteatur ſe feciſſe furtum: tamen non eſt infamis.
quod tene menti perpetuo.

1 ☞ Compꝛomiſſum an poſſit fieri in mulieres
habentes iuriſdictionem.
2 Arbitroꝛ tulit laudum. petita eſt reductio ad ar-
bitrium boni viri. laudum confirmatum eſt pro
parte,ꝛ pro parte infirmatũ. ſi non paretur laudo
confirmato in parte,an pena committatur. nu.3.

¶ Lex ſexta.

Sancimus. ¶ Mulier nõ poteſt eſſe ar-
biter. h.d. ¶ Not. ꝙ dixi in ſumma-
rio.ꝛ facit.ff.de cura. furi.l. cuius bo-
nis. Item not.ꝙ ille qui iuſte cõtennit,in penam
1 nõ incidit. ¶ † Circa primã partem quero:nun-
quid poſſet compꝛomitti in mulieres habentes
iuriſdictionẽ:vt in Comitiſſam campanie ꝛ Mã-
de? Reſpondet gl. quod ſic. tamen aduerte:quia
Comitiſſe habent iuriſdictionem de conſuetudi-
ne,nõ de iure ſcripto: qꝛ mulieres nullam habent
iuriſdictionem contẽtioſam: vt hic. Inno. Hoſt.
ꝛ Joan.an.tenent ꝙ ſuccedunt in comitatu ꝛ iu-
2 riſdictione.extra eo.c.dilecti. ¶ † Circa ſecũdam
partem quero,arbitratoꝛ tulit laudum: petita eſt
reductio ad arbitrium boni viri,pro parte eſt cõ-
firmatum, pro parte eſt infirmatum. modo pone
quod huic ſententie refoꝛmanti laudum non pa-
retur:nunquid incurritur pena cõpꝛomiſſi? vide-
tur ꝙ ſic: qꝛ ille iudex ſucceſſit loco arbitratoꝛis.
In contrarium facit.ff.iudi.ſol.l.cum apud ſem-
pꝛonium. hanc opi.tenet Bar.in.l. mulcta nõ cõ-
mittitur.in pꝛinci. de cõdi. ꝛ demon. vbi videas.
3 ¶ † Quero, nunquid iſte qui pro parte obtinet,
d ꝛ pro parte ſuccumbit, incidat in penam[d] compꝛo-
miſſi.certum eſt enim ꝙ ſi ſuccũberet in totũ,inci-
deret in penã:vt no. Dy.in cõſi.ſuo qđ inci. Pto-
lomeus manẽtis.niſi habuiſſet iuſtã cauſam liti- b
gandi ſm Jo.and.qui ita no.in addi. Spe.in tit.
de arbi.qđ eſt no.dignũ.ꝛ adde qđ no.ff. de verb.
obl.l.qui rome.§.duo fratres.per Bart. Si autẽ
in totum obtinuit:in penam non incidit:qꝛ iuſte
contempſit:vt hic in ratione litere. Sed vbi pro
parte bene petijt,ꝛ pro parte male: queritur quid
iuris.ꝛ reſpõ.ꝙ ſi eſt idem capitulum,vel conne-
xum, non incidit in penã: qꝛ permiſſum trahit ad
ſe pꝛohibitũ: ꝛ qꝛ in ventilatione iſta non poſſunt
cõmode ſeparari.facit.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.
l.ſi ſpõſus.§.generaliter. ꝛ.ff.de mino.l. etiã.§.j.
In contrariũ videtur, ꝙ debuerit petitionẽ ſuam
ita iuſtificare quod non cõcludatur niſi recte.ꝛ ſi
ſecus faceret, quod incideret in penam. arg.ff.de
leg.ij.l.qui ſolidum.in pꝛin.

¶ De ſatiſdando. Rubrica.

1 ☞ Procuratoꝛ conſtitutus apud acta, eſt ve-
rus pꝛocuratoꝛ:ꝛ ideo non eſt dubitandum.
2 Procuratoꝛ pꝛeſentis,non cauet de rato.
3 Mandati reuocatio facta clandeſtine, non nocet c
aduerſario.
4 Procuratoꝛ actoꝛis ſatiſdat in caſu hic poſito.
5 Procuratoꝛ rei indiſtincte cauet de iudicato ſol-
uendo.
6 Acta facta cum pꝛocuratoꝛe reuocato ꝛ ſenten- d
tia an valeant.
7 Et ſi reuocatio peruenit ad iudicẽ,pꝛocuratoꝛẽ,
ꝛ aduerſarium.
8 Quid ſi iudex ignoꝛauit reuocationem, aduerſa-
rius,autem ſciuit.

¶ Reductionis. Statutũ enim põt tollere reductionẽ ad arbitrium boni viri, niſi dolus malus interceſſerit: ꝛ ſic vult ꝙ ſtatutũ nõ intelligatur tollere reductionẽ,quã laudũ diceret latũ dolo. ꝛ adde Lud. ro.in cõſi. lxx.inci. viſo themate queſtionis. vbi tenet idem.ꝛ idem tenet Pet. de an. in cõſi. ciij.incip.in chꝛiſti noie.in qõne pꝛedicta, hũc oꝛdinẽ obſeruabo. ꝛ aliquid per Pau.de caſtr. cõſi.lxx.inci. Primo ꝛ ante omnia videndũ eſt de intellectu.ꝛ per Lu. ro.in rub.ff.eo. ☞ Adde qđ nota ui.§.pxi.apoſ. vbi teneo p multa iura nõ poſſe tolli reductionẽ ad arbitriũ boni viri per ſtatutũ.quã opi.vltra p me ibi alle. tꝫ Raph. ꝛ Mathe. in cõſil.l. inci. Statuto ciuitatis vicẽtia. ver.ad id aũt quo querit. Fely.in.c.ſi diligẽti.colũ. iij. ver.fꝫ correlariũ. ꝺ fo.cõpet. ꝛ An. ꝺ peru. in re.l.j. in. iiij.effectu.ver.ix. adducõ.ff.ꝺ iureiu.Cel.

¶ Die feriata.adde Paul. de ca.in l.j.§.j.ff.ꝺ fer.ꝛ ibi Lu.ro.vbi ſimpliciter hic ſequũtur. ꝛ pro hoc ego pondero eſſe glo.ibi in verbo, infirmabit. dum dicit ꝙ appellãs vr̃ validare ſententiã que erat nulla ratione defectꝰ cõſenſus.l. iiij.§.ſi. ff.rẽra. hab.ꝛ not. Bar.l.d.l.j. ꝺ fer. tñ gl.vult ꝙ ſi appellat a ſentẽtia lata die feriata, non propterea videbit eã validare. ꝛ idꝫ no. Bal.i.l.ſi feriatis.ff.de ferijs.

¶ Executioi. Adde Bart. poſt tex. in.l. a diuo pio.in pꝛin. ꝛ.§.j.ff. de re iudic.

¶ Incidat in penam. Adde Bal. in.l.eos.in.§.cautione.j.de fideicõmiſſis.

9 Quid ſi procurator tantum ſciuit.
10 Reuocatio quando non tenet de iure an ſenten
tia lata in fauorem reuocantis valeat.
11 Procurator conſtitutus apud acta an poſſit ex-
tra acta reuocari.
12 Reuocatio procuratoris, ſi fiat in extra iudicia-
libus an debeat intimari.

¶ Lex vnica.

Non eſt incerti.

¶ Procurator actoris factus a-
pud acta, non tenetur ſatiſdare de
rato, ſed de defendendo. Itē reuo
catio mandati que in notitiā iudi
cis, vel ad uerſarij non peruenit, iudicium non im
pedit. procurator vero rei, indiſtincte caueat de iu
dicato ſoluendo. h. d. Bartol. ¶ Et diuiditur in
duas partes principales. nam primo loquitur de
procuratore actoris. ſecundo de procuratore rei.
ſecunda ibi, rei autem. prima ſubdiuiditur in tres:
quia prima loquitur quando exigebatur cautio
de rato. ſecunda, quando mandatum fuit reuoca-
tum. tertia, quando exigitur cautio defendendo.
ſecunda prime ibi, itaqꝫ. tertia prime ibi, ſin autē
1 ei. ¶ † Or modo aduertatis. Not. ꝙ de manda-
to procuratoris apud acta conſtituti non poteſt
dubitari: ⁊ ideo non cauet de rato. Contra hoc op
po. ꝙ imo poteſt dubitari an ſit reuocatus, ⁊ per
conſequens poteſt dubitari de mandato: ergo de
bet cauere de rato. Reſpondeo, ꝙ niſi reuocatio
ſit notificata iudici, vel aduerſario: certum eſt vale
re iudiciū: ⁊ ideo non eſt neceſſaria cautio rati: qꝛ
iudex debet habere ratum, ⁊ hoc vult text. in ver.
itaqꝫ. ⁊ adde extra de procur. c. ex inſinuatione.
2 ¶ † Secundo note, ꝙ procurator preſentis non
cauet de rato. quod eſt verum ſi appareat: quia eo
ipſo quod dominus eſt preſens, ⁊ non contradicit:
videtur mandare: vt. ff. mandat. l. qui patitur. fa-
cit. ff. de procur. l. mutus. § is qui. ⁊ quod no. Inn-
3 no. extra de reſcript. c. ex parte de can. ¶ † Ter-
tio no. ꝙ reuocatio mandati facta clandeſtine, ita
quod non peruenit ad notitiam iudicis, vel aduer
ſarij, non nocet aduerſario. ¶ Sed quid ſi nullus
eſt certus iudex, nec certus aduerſarius in procu-
ratorio nominatus, nec eſt lis aliqua adhuc cepta
cum aliquo: nunquid ſufficit reuocatione manda
ti peruenire in notitiam ſolius procuratoris: dicit
Bart. quod ſic: qꝛ non imputatur reuocanti man
datum ſi non denuntiat illi de quo neſcit. argu. in
l. ſi dictum. § final. ff. de euict. hoc verum, niſi ipſe
dominus ſciret, vel ſcire deberet qđ pretextu ta-
lis mandati alius poſſet damnificari: vt quia ſcie
bat certos ſe habere debitores: nam tunc illis de
bet denuntiare, ne poſſit circumueniri. arg. ff. mād.
l. ſi fideiuſſor. § j. ⁊ l. ſed ⁊ ſi pupillus. § proſcriptū.
4 ff. de inſtitu. ¶ † Quarto not. ꝙ procurator acto-
ris in cauſa in qua debet eſſe procurator tanquam
procurator rei. i. in cā reuocatiōis, debet ſatiſda-
re, quemadmodum ſatiſdant procuratores rei ori
ginarij. Glo. dicit ꝙ tenetur ſatiſdare de defendē-
do in caſu in quo reus dicit ſe velle recōuenire a-
ctorem. ⁊ hoc ſonat iſta litera, ſecundum Bartol.
¶ Ultramontani dicunt contra: qꝛ ſicut procura
tor rei originarij non ſatiſdat niſi lite mota: ita p-
cura. rei non originarij non ſatiſdat niſi lite mota
in cauſa reconuentionis, non autem ſuper lite mo
uenda tenetur ſatiſdare de defendendo. ⁊ ita in-
telligūt iſtum text. de quo dic vt. ſ. de procur. l.
5 actionem. ¶ † Ultimo not. ꝙ procurator rei indi
ſtincte cauet de iudicato ſoluendo, ſi hoc petitur
ab eo in principio iudicij. iſte enim cautiones que
veniunt ad legitimationem procurato. ⁊ ad exe-
cutionem mandati, non poſſunt peti niſi in exor-
dio litis, ⁊ non poſt litem cōteſtatā: vt hic. ⁊ ff. de
procur. l. pompo. § ratihabitionis. hec vera ſunt:
niſi dominus rel. uet procuratorem ſatiſdādo pro
eo: vt inſtit. de ſatiſd. § ſi vero aliquis. ¶ Sed nū
quid tunc eſt neceſſe quod ipſe procurator promit
tat iudicatum ſolui: Quidam dicunt ꝙ ſic: quia
in iſta promiſſione que incūbit procuratori, ⁊ non
domino, procurator eſt principalis. vnde dominus non poteſt ſatiſdat
pro eo, niſi ipſe principalis obliget ſe: quia non poteſt eſſe obligatio fide
iuſſoris ſine principali: vt nota. ff. ad trebellia. l. ſi heres pecuniam. ff. de
preto. ſtip. l. pretorie. Contrarium eſt verū: qꝛ procurator litigando obli-
gat ſe in ſtātie: ⁊ illi obligationi poteſt accedere dominus tanquā fideiuſ
ſor. Itē licet dominus non eſſet vt fideiuſſor: eſſet vt expromiſſor: vt. ff. de
dolo. l. ⁊ eleganter. § ſeruus pactionis. Item quia lex permittit vt procu
rator in totū releuetur: alias pauci inuenirentur qui vellent eſſe procura
tores reorū, ſi haberent ſe obligare ad ſoluendum: vt. d. § ſi vero aliquis.
Itē ad hoc facit. ff. de vſufru. ea. rerumque vſu conſu. l. tribus. ſuper hoc
6 vide hic Cyn. quod perpetuo not. ⁊ tene menti, ſi potes. ¶ † Quero hic,
nunquid acta facta cum procuratore reuocato ⁊ ſentētia, valeāt necne. ⁊
quia iſta queſtio poteſt habere plura membra: primo quando reuocatio
non eſt intimata procuratori nec iudici, nec aduerſario. ⁊ in hoc omnes
concordant, ꝙ talis reuocatio nō nocet aduerſario. ſed ego quero, an no
ceat ipſi reuocanti. ⁊ videtur ꝙ non: qꝛ ſicut procurator non recipit pote
ſtatem antequā ſciat de mādato, vt no. in. c. is qui. de procura. lib. vj. per
Archi. ⁊ per Ioā. and. in nouel. ita ecōtra videtur ꝙ non perdat exerci
tium poteſtātis antequā ſibi reuocatio innoteſcat. In contrarium vide-
tur: ꝙ ille qui reuocat mandatū, videtur diſſentire in gerendo: ergo ſibi
non acquiritur ius ex ipſis. ar. ff. de ſol. l. diſpenſatorē. in fi. Preterea ex
mādato qđ reuocando niſus extitit impugnare, nō debet cōſequi cōmo-
dum: vt dicit regula iuris. Pro iſta parte facit gloſſ. hic poſita, ſed certe
gloſ. loquitur quando reuocatio eſt intimata procuratori, ſed ego loquor
quando nemini eſt intimata, quo caſu credo quod cum non ſit proceſſum
per reuocantē ad executionē ⁊ intimationem reuocationis, quod reuoca
tio dicitur imperfecta, ⁊ ꝙ procurator non perdat exercitium, etiā in fa-
uorem reuocantis. Non obſt. l. diſpenſatorem. quia ibi loquitur in eo qui
geſſit ſine mandato, cuius factū dominus reprobabit: ⁊ ideo poſtea non
poteſt approbare. hic autem precefferat mandatum, nec erat perfecte re
7 uocatū: ⁊ ideo acta videntur tenere pro vtraqꝫ parte. ¶ † Secūdo que-
ro, quid ſi reuocatio peruenit ad procuratorem, iudicē, ⁊ aduerſarium, nū
quid amodo iudicium eſt nullum: loquor quando reuocatio tenet: quia
eſt facta ante lit. conteſta. vel quia eſt facta poſtea cū rationabili cauſa.
Reſpon. ſecundum omnes, proceſſus eſt nullus. primo ratione iudicis:
quia ſcit ſe procedere cum non legitima perſona. vnde huiuſmodi ſcien-
tia reddit proceſſum nullum. arg. ff. de re iudi. l. queſitum. ſecundo: qꝛ ſit
eſt falſus procurator: ergo iudiciū nullū: vt. ſ. de procu. l. licet. ¶ Tertio
quero, quid ſi iudex tantum ſciuit. procurator autem ⁊ aduerſarius igno
rauit. Reſpon. gl. ꝙ iudicium eſt nullum propter defectum iudicis ſcien
tis ſe non poſſe procedere. ⁊ ita tenet glo. ff. de procur. l. ſi procurator ab-
ſentis, ſed iſtud videtur falſum duabus rationibus. Prima ratio eſt: qꝛ
ſentētia iudicis eſt ſtricti iuris, qđ patet: qꝛ parit actionē in factum, que
eſt ſtricti iuris: vt not. per Pet. ⁊ Cyn. ſ. de arbi. l. arbitrorū. ergo dolus
dans ei cauſam, non reddit eam nullam, ſed annullandam: vt. ff. de dolo.
l. cum a te. Secunda ratio eſt: qꝛ dolus iudicis videtur dolus tertij: ergo
non reddit actum ipſo iure nullum: vt. ff. de dolo. l. ⁊ eleganter. Reſpon.
primo ad primam rationem, ꝙ iſte proceſſus eſt nullus ex defectu forme,
non ratione ſolius qualitatis doli. cum enim de forma iudicij ſint tres
perſone: ⁊ cum hic per reuocationem vna perſona deficiat: merito proceſ-
ſus eſt nullus. Item non obſt. ſecunda ratio: quia dico ꝙ iudex non eſt
tertius, id eſt extrinſeca perſona ab actu: imo eſt perſona intrinſeca, ⁊ p-
formalis iudicij: ⁊ ideo dolus ſuus obeſt. arg. ff. de edil. edic. l. cum man-
8 cipium. ⁊ ff. qui ⁊ a qui. l. ſi cum fideicommiſſaria. § aristo. ¶ † Quarto
quero, quid ſi iudex ignorauit reuocationem, aduerſarius autē ſciuit: di-
cit gl. quod tunc tenet ſententia: qꝛ iudex nihil de contingentibus omi-
ſit: tamen in effectu iſte aduerſarius ſciens non poteſt ex ea cōſequi com
modum. nec dolus ſuus ſibi proſit, ſecundum gloſ. ſed certe imo videtur
qđ ipſo iure ſententia iſta lata pro iſto ſciente ſit nulla: qꝛ ex quo pcura-
tor eſt reuocatus, ⁊ ipſe ſcit: ergo litigat cum falſo procuratore: ergo iudi
cium nullum: vt. d. l. licet. ⁊ argument. ff. de ſolu. l. cum quis. § j. quod ve
rum credo, ſi aduerſario ⁊ procuratori innotuit reuocatio, ſed ſi ſoli aduer
ſario: teneo gloſſ. quia procurator ignorans non perdit ipſo iure exercitiū
9 poteſtatis, ſicut nec acquirit. ¶ † Quinto quero, quid ſi procurator tan-
tum ſciuit, iudex vero ⁊ aduerſarius ignorant, ⁊ ſententia fertur pro pro-
curatore: nunquid patrocinabitur reuocanti mandatum: glo. dicit quod
non licet contra eum lata valeret: claudicat ergo iudicium propter cul-
a pam reuocantis mandatum: quia debuit intimare iudici ⁊ aduerſario.
argumen. ff. mand. l. ſi fideiuſſor. in princip. ⁊ § j. ⁊ l. ſi procuratorem quo
10 dero. § ſi ignorantis. ⁊ ſ. de arbi. l. cū antea. § ſin autē. ¶ † Sexto que-
ro, quando reuocatio non tenet de iure: vtrum valeat ſententia lata in fa
uorem reuocantis. ⁊ videtur quod non: quia eo ipſo qđ reuocatio videt
contradicere, ſed contradicenti non queritur ius. Contra dico: qꝛ ex quo
non valet expreſſum, iſta tacita contradictio non videtur ineſſe. ⁊ ita vide
tur etiā gl. hic ſentire, ꝙ pro vtraqꝫ parte valeat iudicium, vbi reuocatio
mandati nō pcedit de iure: cū enim perſone ſint legitime: ergo valet pro
11 ceſſus, qđ verū credo. ¶ † Septimo q̄ro nunqđ procurator conſtitutus
apđ acta poſſet ex. acta reuocari. Bar. dixit ꝙ nō: vt ſit hoc ſpāle in pcura-
tore cōſtituto apud acta, qđ niſi reuocetur apud acta, vel iudici intimet
reuocatio: ſemper proceſſus eſt efficax, qđ non eſt verum: qꝛ acta non ſunt
de eſſen

¶ Intimare iudi-
ci. Uide Cy. ⁊ bal.
in. l. mandatum. j.
mād. Inn. ⁊ Bal.
in. l. ſi libera. j. qđ
cū eo. ⁊ vide q̄ dixi
hic poſt Bar. bal.
de pa. cōſtā. in ꝟb.
mittat. ⁊ Bal. in. l.
falſus. j. de furt. et
Bar. ⁊ Bal. in. l. ſi
procuratorē. in fin.
ff. de pcur. vbi bal.
ſaluat glo. in. l. j. in
fi. ff. de Ihen. emp.
ſed quid in reuoca
tione per mortem
tantū, vide Bart.
in. d. l. ſi procu. ⁊ in
l. nō ſolū. § morte.
ff. de ope. no. nun. ⁊
Pau. de caſt. in. l.
eius qui in prouin
cia. ff. ſi cert. peta. ⁊
Bal. in. d. l. manda
tū. in vlt. col. ⁊ In
noc. ⁊ doct. in. c. ex
parte decani, extra
de reſcript.

de eſſentia ꝯſtitutionis,nec de eſſentia reuocatiõis procuratoris: ⁊ ideo
tene gl.indiſtincte:q꞉ ꝯſtituere ꝓcuratorē,nõ eſt actus iuriſdictiõis cõ
tentioſe: imo eſt actꝰ cuiuſdã ꝯtctus mãdati.⁊ ſimili modo reuocatio eſt
quidã diſtractꝰ.vnde acta nõ ſunt neceſſaria:vt.ſ.de trãſact.l.ſiue apud
12 acta.vnde iſta ſpecialitas nil eſt.¶ †Octauo quero,quid in extraiudi
cialibꝰ quando reuocat mandatũ,an debeat intimari.Reſpon. vt plene
no.in.l.j.§.ſed ſi ego.ff.qd iuſſu.per Jac.de bel.in ſuis addi. adde qd no.
ff.de condi.inde.l.ſi non ſortem.§.qui filio.⁊c. Bald.

¶De formulis.⁊c. Rubrica.

IUris formule. ¶Rubrũ ſummat totũ nigrũ:q꞉ ⁊ ſuperuacue
formule ſunt ſublate:⁊ nõ opꝫ actiões a põtificibꝰ impe
trare,ſꝫ ſufficit eas aperte ꝓponere.h.d.l.j.⁊.ij. Et q̃ro,
nunquid actio hodie ſit vulgaris formula. ⁊ videtur qd
non:vt hic.¶ In contrariũ videt.ff.de fur.l.ſi ſeruꝰ na
uem.Sol.dic ꝙ actio adhuc hodie eſt quedã formula vulgaris.i.apta ⁊
competẽs negatio:vt.j.proxi.ſed nõ eſt eo modo quo erat olim: q꞉ olim
erat adeo vulgaris formula quando impetrabatur a pontificibus, qd ſi
quis cadebat a ſyllaba,cadebat a toto.hodie non eſt ita, nec nocet error
a in ſyllabaᵃ,nec etiã in alio,ſi congruo tpe emendet:vt.ſ.de eden.l.edi
ta actio.¶Opp.ꝑ gl.ꝙ ſolẽnitas ſit ſeruãda:vt.l.diuus.de in inte.reſti.
cũ ſimilibꝰ.Sol.illa lex ⁊ ſimiles loquunt de ſolẽnitatibꝰ vtilibꝰ ⁊ neceſ
ſarijs:hic de ſuꝑuacuis,ſm Ja.de bel.Aliud nõ ē hic dicẽdũ.niſi qd mo
dicus error.i.qui non eſt de ſubſtãtialibus,nõ vitiat proceſſum,qd nota.

1 ☞Actio debet eſſe competens,⁊ debet apte proponi.
2 Libellus ſemper eſt ſuſtinendus,ſi aliquo modo poteſt tollerari.

¶Lex ſecunda.

NUlli prorſus. ¶Nota ꝙ non eſt neceſſe impetrare illud qd eſt ipſo iure conceſ
ſum.facit.l.j.j.de theſauris.⁊ de condi.inſtitu.l.qui ſub cõdi
1 tione.§.vlti.¶ †Scdo no.ꝙ actio dꝫ eſſe cõpetẽs: ⁊ dꝫ apte
ꝓponi.adde hic qd no.in.l.j.ſ.vt que deſunt aduo.Jnn.dicit tamẽ ꝙ ſi
ex facto propoſito reſultat apta aduocatio,lꝫ exprimat inepta ꝓcedit li
2 bellus.¶ †Jtẽ dicit qd libellus ſemꝑ eſt tolerãdꝰ,ſi aliq̃ mõ põt ſuſtine
ri,ita no.ipſe extra de iudi.c. examinata.vbi videas.Jnno.dicit verũ de
iure cano.ſm qd nõ eſt neceſſe ꝙ nomẽ actionis in libello exprimatur.et
idẽ eſſet de iure ciuili apud tenẽtes iſtã opi.in.l.edita.ſ.de eden.lꝫ a cõ
trario ſenſu litere videt hic caſus cõtra Jnn.adde hic ꝙ exceptio inepti
tudinis,⁊ omnis exceptio iuris que non indiget probatione impedit pro
ceſſum:vt no.in.c.vt circa.de elec.lib.vj.in nouella.

¶De iureiurando propter calumniam dando. Rubrica.

1 ☞Negans,vel exceptionem opponens per quam arctat aduerſarium
ad onus probandi,debet iurare de calumnia.
2 Judex non iurat de calumnia.
3 Jnſtantiam propriam quilibet iudicij articulus habet.
4 Terminꝰ datꝰ ad ꝓbandũ nõ currit donec opponẽs iurauerit de calũnia.
5 Torqueri aliquem petens, debet iurare ſe non habere alias probatio
nes,niſi per torturam.
6 Jnſtrumentum an includat appodiſſas de quibus hic dicitur.
7 Jnſtrumentum quando negatur,cui incumbat probatio.
8 Juramentum calumnie,an preſtetur in cauſis criminalibus.
9 Probatio ſi ſit plene facta contra aliquem,non debet torqueri.

¶Lex prima.

IN omnibus. Hoc.d. Siue quis ab aduerſario exigat ꝓbationẽ,
ſiue quis petat ad ꝓbandũ ſe admitti,dꝫ prius iurare de
1 calumnia:⁊ teſtes qui ſunt vtiles perſone, non ſunt tor
quendi:niſi in defectũ aliarũ probationũ,h.d.¶ †Not.
ꝙ negãs,vel exceptionẽ opponens,per quã negationem
vel exceptionẽ arctat aduerſariũ in onere ꝓbandi, dꝫ de calũnia iurare.ſ.
qd non opponit animo calumnie:nec cã litis differẽde. Dicit Spe. qd ſi
reus cõfitetur libellũ quo ad originẽ petitioni: tamẽ negat quo ad effe
ctũ ꝯcluſionis:q꞉ opponit exceptionẽ,dꝫ iurari de calũnia ab vtraqꝫ par
te,tã a parte petentis,q̃ opponẽtis:⁊ hoc propter regulã huius litere:q꞉
vbicũqꝫ cã ꝓbationes deſiderat,dꝫ iurari de calũnia.in Spec.de iur.ca
lũ.§.ſequit.ver.pone ꝙ.¶A ꝯtrio vero ſenſu iſtius litere no.ꝙ vbi cau
ſa non deſiderat ꝓbationes,non eſt neceſſariũ calũnie iuramẽtũ. vñ dicit
Spe.ꝙ in notorijs vbi procedit in cõfeſſum iuramentũ calũnie nõ eſt de
ordine iudicij.in Spe.de iura.cal.§.ſi.ver.quid ſi emptor. de hoc not.ff.
de neg.ge.l.atq̃ natura.§.cũ me abſente.ꝑ hoc etiã dico ꝙ vbi nõ eſt q̃
ſtio facti,ſed queſtio iuris, ꝙ nõ eſt iurandũ de calũnia:q꞉ talis q̃ſtio nõ
deſiderat ꝓbatiões facti,ſꝫ allegatiões legũ,ad hoc.ff.de auro ⁊ ar. leg.
l.ornamẽtorũ.Deinde no.quare eſt introductũ iurm calũnie.ſ. vt ꝯtẽtio
ſa litigãtiũ inſtãtia ꝯpeſcat.in quibꝰ verbis tria ꝯſidera.primo ꝙ dicit
cõtentioſa. ergo in cauſis volũtarie iuriſdictiõis
nõ habet locũ iuramentũ calũnie: vnde ſi qs im
a petrat priuilegiũ declarari, vel petit diſpenſatio
nẽ, vel aliq̃d ſimile ,qd nõ expedit in figura iudi
cij cõtentioſi, nõ habet locũ iuramentũ calũnie:
2 vt no. Spe.eo.ti.§.ſequit.ver.qd vbi. ¶ †Scdo
no.ver.litigantiũ,nã cũ iudex ꝓcedit ex officio:
b q꞉ ipſe non dicat litigator, lꝫ ipſe aliq̃d faciat per
qd onus ꝓbandi ingerit reo:tñ nõ iurat de calũ
nia.eo.ti.§.j.ver.quid ſi cauſa.facit.ff.de off.ciui.
iudi.l.ij.vbi tex. dicit ꝙ ſemper a iudice preſumi
3 tur,⁊ videt ceſſare calũnia. ¶ †Tertio not.verſi.
c inſtãtia.nam cũ hic loquat etiã ante lit.ꝯte.appa
ret ꝙ quilibet articulus cauſe ꝓpriã habeat in
b ſtantiamᵇ.vnde dicit ꝙ vbicũqꝫ eſt cõtradictio,
ibi eſt inſtãtia reſpectu vero totius cauſe vt poſ
ſit ad diffinitiuã veniri, nõ dicit inſtãtia, niſi poſt
d li.cõteſt.vbi exigit cõteſtatio:vt.j.de iudi.l.ꝓpe
rãdum. ¶Ex hoc facit ad ſtatutũ qd dicit ꝙ in
ſtantia finiat per lapſum duorũ menſiũ: nunquid
habeat locũ qñ petit executio inſtrumẽti: contra
qd opponũtur exceptiones,⁊ ventilatur lis,An
tiqui aduocati iſtius ciuitatis dicebãt ꝙ non:q꞉
inſtrumentũ habet vim ſentẽtie ex forma ſtatuti.
ſicut ergo poſt ſententiã non eſt inſtantia:ita iſta
executio nõ habet inſtantiã. Sed in contrarium
videt caſus hic: nã cũ ſit iurãdũ de calũnia in iſta
c cauſa,⁊ vẽtiletur cã per cõtradictionẽ ᶜpartium:
ergo eſt inſtãtia. hoc videtur expreſſum hic:⁊ te
4 ne mẽti. ¶ †Ulterius no.arg. hic, qd donec op
ponẽs iuret de calũnia: ei cõtra quẽ opponit non
d currit terminusᵈ datus ad ꝓbandũ: q꞉ litera dat
hũc ordinẽ,vt primo iuret ꝙ neceſſitas probandi
incũbat,⁊ per hoc videt ꝙ antequã rñdeatur po
ſitionibus ſub iuramẽto calũnie,terminus datus
ad ꝓbandũ aduerſario non currit. ⁊ hoc eſt dictũ
Spe.de quo vr hic caſus:vnde etiã dicit Spe.ꝙ
ſi alicui eſt ſtatutus terminꝰ ad probandũ aliquã
exceptionẽ. ꝙ donec diſputat an illa exceptio ſit
admittẽda, vel nõ,qd non currit terminus datus
e de iure ad ipſam probandã.in Specu.de dila.ᵉ§.
5 j.verſi.ſed nunquid currũt. ¶ †Ulterius not.in
ver.ne autẽ,ꝙ ille qui petit aliquẽ torqueri,debet
f iurareᶠ ſe nõ habere alias ꝓbationes q̃ per tor
turam : ergo ſunt demũ tormẽta in ſubſidiũ infli
gẽda:qd multũ debent notare iudices,⁊ maxime
maleficiorũ. ¶Quero,quid vult dicere tex.dũ di
cit ſiue ꝓpter literas, ſiue proter inſtrumenta.di
cit gl.literas intellige priuatas,inſtrumẽtũ intel
lige publicũ. Ponit etiam alias exceptiones:ſed
iſtã no.magis ad queſtionẽ.dicit ſtatutũ de quo
libet debito de quo ſit inſtrumẽtũ debet ſolui ga
bella: modo de debito ſit apodiſſa, an ſoluat ga
bella. Hic videtur tex.⁊ gl.ꝙ nõ,cũ ſcriptura pri
uata non contineatur appellatione inſtrumenti.
¶In cõtrarium facit: q꞉ inſtrumentum dicitur
quicquid cauſaꝫ inſtruit:vt.l.j.ff.de fide inſtr.ſed
ſcriptura priuata inſtruit cauſam: ergo ⁊c. Jtem
facit in cõtrariũ.j.de ꝓba.l. inſtrumẽta. Sol.ſm
propriã ſignificationẽ que aſſumitur ex alluſione
vocabuli,ſcriptura priuata eſt inſtrumentũ: quia
inſtruit cauſam. ¶Sed ſm cõem vſum loquẽdi
ſcriptura priuata nõ eſt inſtrumentũ, nõ enim eſt
in noſtro vſu dicere qñ habeo ſcripturã priuatã,
vel apodiſſam,dicere habeo inſtrumentum: ideo
nõ probato iſto vſu loquendi,dicerẽ appellatione
inſtrumẽti non contineri ſcripturã priuatam, vel
apodiſſam.facit de lega.iij.l.librorũ.§. qd tñ caſ
ſius. Et qualiter ſuper hoc articulo debeant for
g mari,⁊ teſtesᵍ ſuper hoc debeãt reddere cauſam
ſciẽtie,ponit Bart.in.l.labeo.de ſup.lega. Juxta
6 hoc †quero: nunquid terminus datus ad produ
cẽda inſtrumẽta includat iſtas apodiſſas, ⁊ ipſa
rum productionẽ. dicit Spec. ꝙ in dilationibus
nomine inſtrumentorum cõtineantur oẽs proba
tiones, ſcripture, nõ tamen teſtes: vt in Spec.de
dila.§.nunc dicamus.in ver.item no.queſtio eſt.
7 ¶ †Quero hic,quando negatur inſtrumentum,
cui incũbit ꝓbatio. Reſpon. aut negat ſcriptura
priuata, ⁊ incũbit ꝓducenti ꝓbatio: vt.l.ſcriptu

a ¶In ſyllaba. Ad
de.l.cui habebat.
ff.de re iu.teſta.⁊
Bal.ſ.in prin.C.
in vlt.colum.

b ¶Jnſtantiã. Ui
de gl.⁊ Ang.i.l.⁊
poſt edictum.§.j.⁊
ibi dixi poſt An.
ff.de iudi.

c ¶Cõtradictionẽ.
Uide Bar.⁊ ibi la
tiſſime ꝑ me in.l.
litibus.j.de agri.
⁊ cenſi.lib.xi.

d ¶Terminꝰ. Ad
de gl.i cle.ſepe.in
verſi.nos vſum.in
verbo poſt datio
nẽ.de ver.ſig.quã
ſequitur Bal.in.l.
ſi.ff.de ferijs.⁊ ibi
Paul.de caſt.⁊ ꝑ
Bal.i.l.ſi cũ ipſe.
ff.de excu.tut.⁊ fa
cit.l.⁊ ibi.⁊ Saly.
j.de adul.in ſi.⁊.l.
intra vtile.ff.de mi
no. ꝙ adde quod ſi
quis mihi tenetur
edere inſtrumẽtũ,
vel poſitiones,nõ
currit aliquis ter
minus antequam
edat,ſm Bal.in.l.
j.§.ſi.ff.de edẽ.⁊ di
cit Bal.⁊ Jmo.in
l.quãdiu.la.iij.ff.
de acqui.here.ꝙ ſi
datus eſt terminꝰ
ad probandum , ⁊
ꝓductis capitulis
diſputat an capi
tula ſint admittẽ
da,qd interim nul
lo modo currit ter
minus.

e ¶Specu.de dila.
als eſt ver.ſꝫ ſi de
except.per doc.in
c.pia.de exce.in.vj.

f ¶Jurare. Facit
l.ſi.⁊ ibi Bal.j.de
queſtio.⁊.l.edictũ
ff.de queſtio.
☞ Facit ad hoc
qd notaui in apoſ.
i iſtio parla.parte
j.in tit.de materia
duelli.ver.ſcdo ꝙ
conditionaliter fa
ctuꝫ eſſe propona
tur.Celſus.

g ¶Teſtes. Adde
Bal.in.l.ſi ex fal
ſis.ſ.de tranſac.⁊
Lano.in.c.perue
nit.el.j.extra de te
ſti.cog.⁊ Pau.de
leaza.in comen.c.
cuꝫ dilectus.in.ij.
no.extra de ſi.inſt.
vid Bal.⁊ Pau.
de caſt.in.l.oratio
ne.ff.de ferijs.